

Gazdaság

A külföldi működőtőke jelentősége Romániában és Erdélyben

Az utóbbi években a romániai külföldi működőtőke (Foreign Direct Investment – FDI)-állomány értéke folyamatosan növekedett. Az erdélyi régió FDI-állománya szintén gyarapodott, és országos részaránya is növekedett. Az FDI legnagyobb része Hollandiából, Németországból és Ausztriából származik. A külföldi működőtőke leginkább az iparban, azon belül is a feldolgozóiparban hasznosul. Erdély régiói közül Bánság és Dél-Erdély rendelkezik a legnagyobb FDI-állománnyal, az utóbbi években is ezen régiókba áramlott a legtöbb külföldi működőtőke. Az egy lakosra eső FDI értéke Temes megyében a legnagyobb, itt számos nagy, nemzetközi viszonylatban is jelentős autóipari beszállító van jelen. Az FDI és a GDP értéke között szoros összefüggés van megyék és régiók szintjén.

1. A külföldi működőtőke (FDI) meghatározása

A külföldi működőtőke-befektetés (Foreign Direct Investment – FDI) olyan nemzetközi befektetést jelöl, amelynek során egy adott országban elhelyezkedő vállalat vagy személy egy másik országban hajt végre beruházást, akár egy létező vállalatban való tulajdonrészesedés megszerzésével, akár új vállalat létrehozásával. Az FDI másik fontos jellemzője, hogy számottevő (legalább 10%-os) részesedés megszerzésére vonatkozik, azaz a külföldi befektető nem csak tulajdonrészt szerez, hanem ellenőrzési, befolyásolási és menedzsmentjogot is gyakorol az adott vállalat fölött.

A romániai és az erdélyi FDI-elemzéshez a Román Nemzeti Bank (RNB) adatait használtuk fel. Az adatok értelmezésénél fontos figyelembe venni, hogy az FDI területi bontása egy adott vállalat székhelyéhez kapcsolódik, még akkor is, ha nem feltétlenül abba a megyébe, régióba ruháztak be a külföldi befektetők, illetve azt is, hogy némely esetekben a befektetés hálózatos jellegű (pl. benzinkutak). Ez pedig a főváros súlyát a statisztikákban a valós aránynál magasabbnak mutatja, hiszen a legtöbb ilyen nagyvállalat székhelye Bukarestben van.

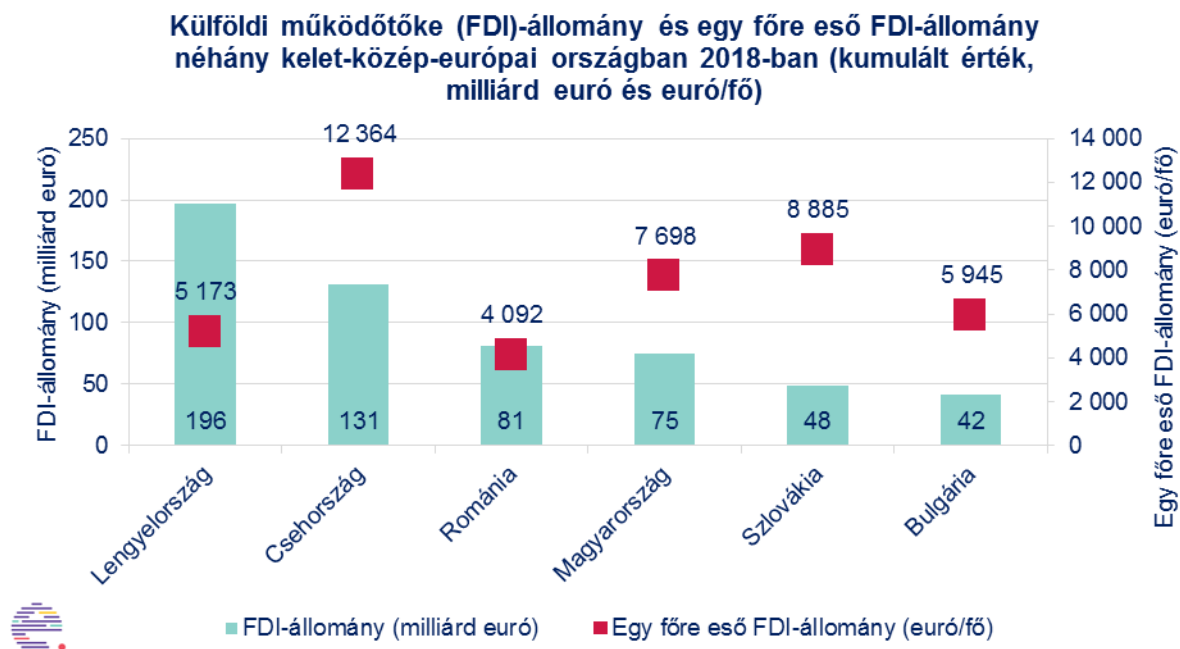
A továbbiakban az FDI-állományra (stock) és az FDI-állományváltozásra (net flow) fókuszálunk különböző földrajzi egységekre bontva. Az éves FDI-állomány azt mutatja meg, hogy az év végéig mennyi FDI volt jelen az országban vagy egy kisebb földrajzi egységben. Az FDI-állományváltozás értelemszerűen az állomány egy múltbeli időponthoz képesti változását jelöli. Ugyanakkor fontos kihangsúlyozni, hogy az állományváltozás nem egyenlő az éves FDI-beáramlással, hiszen csupán a nettó változást jelöli. A továbbiakban először egy kelet-közép-európai kitekintés lesz olvasható, ezt követően egy részletesebb képet vázolunk fel Romániáról, valamint annak magyar lakta régióiról és megyéiről.

2. A külföldi működő tőke állománya Kelet-Közép-Európában

Az Európai Unió közép-keleti országai közül a legnagyobb FDI-állománnyal Lengyelország rendelkezik, 2018-ban ennek értéke 196 milliárd euró volt. Abszolút értékben az EU közép-keleti országai közül Bulgária áll az utolsó helyen, itt az FDI-állomány csupán 42 millió euró volt.

Annak ellenére, hogy Magyarország lakosainak száma alacsonyabb, mint Románia lakosainak száma, az FDI-állománya megközelíti a romániai értéket. A jobb összehasonlíthatóság céljából az ország lakosságszámát is figyelembe vettük az FDI-állomány elemzésekor, és az egy főre eső FDI értékét is kiszámoltuk.

Az egy főre eső FDI-állományt megvizsgálva látható, hogy Románia áll az utolsó helyen, egy főre csupán 4 ezer euró FDI-állomány jutott 2018-ban. Lengyelországban habár magas az FDI-állomány értéke, lakosságarányosan itt is alacsony az egy főre eső FDI értéke, alig több 5 ezer eurónál. Az első helyen Csehország áll, itt egy főre 12 ezer eurót is meghaladó FDI-állomány jut. Szlovákiában ez az arány szintén nagyon magas, csaknem 9 ezer euró. Szlovákiától Magyarország csupán kissé marad el. Bulgária azonban Románia előtt áll az FDI/lakos rangsorban.

Forrás: UNCTAD¹- és Világbank²-adatok alapján

3. A külföldi működő tőke állománya Romániában

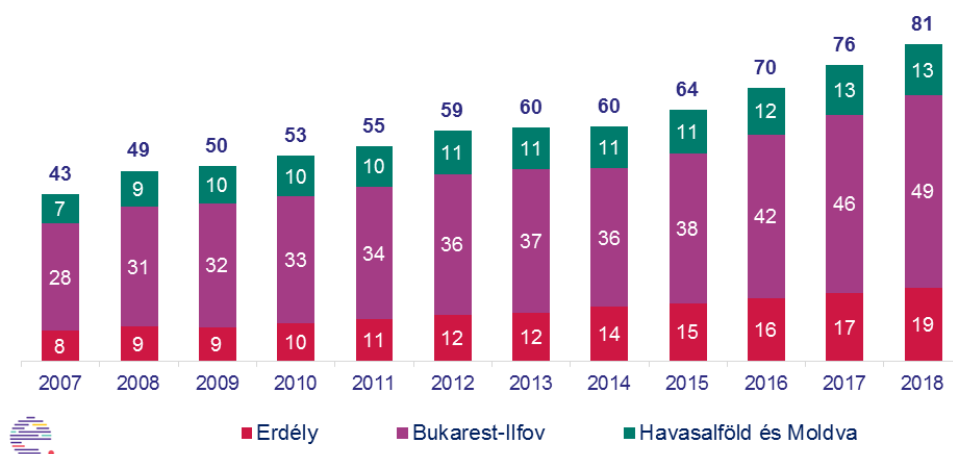
A 2007 és 2018 között vizsgált periódusról elmondható, hogy Romániában folyamatosan nőtt a külföldi működő tőke állománya, 34,5 milliárd euróról 81,1 milliárdra növekedett. 2012 és 2014 között az FDI állománya majdnem stagnált, ezt követően évről évre dinamikusan nőtt.

Erdélyben 2018-ban közel 19 milliárd euró volt az FDI állománya. Ezzel szemben a havasalföldi és moldvai FDI-állomány 2018-ban csupán 13 milliárd euró volt. **Habár a külföldi befektetők számára egyértelműen a főváros a legvonzóbb, Románia többi régiójához képest Erdély nagyobb vonzerővel bír.**

¹ United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD (2019). World Investment Report 2019, Genf: United Nations.

² Világbank (World Bank) (2019). A világ országainak népessége.

A romániai külföldi működőtőke (FDI)-állomány alakulása régiók szintjén 2007–2018 között (kumulált érték, milliárd euró)

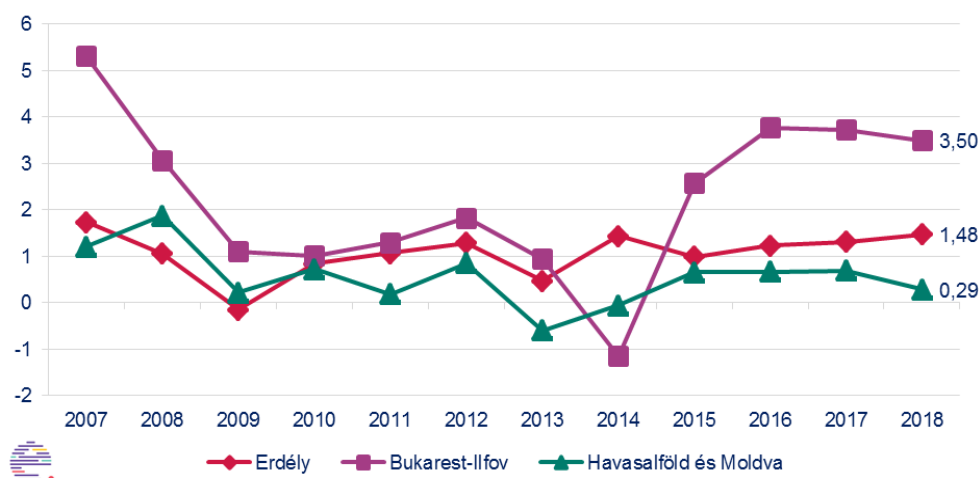

Forrás: RNB³-adatok alapján

Bukarest-Ilfov részaránya a legnagyobb, 2007-től 2018-ig 56% és 64% között mozgott. Erdély részaránya a romániai FDI-állományból 17% és 23% között váltakozott. Pozitívum, hogy 2010-től 2014-ig folyamatosan növekedett Erdély részaránya, míg 2014-ben elérte a 23%-os arányt, ami 2018-ig nem változott.

2007 és 2018 között évente átlagosan közel 3,9 milliárd euróval növekedett az FDI állománya Romániában. A legnagyobb növekedés 2007-ben volt, ekkor 8,3 milliárd euróval gyarapodott az országos szintű FDI-állomány. Az FDI állományváltozását megvizsgálva látható, hogy 2018-ban Bukarest-Ilfovban 3,50 milliárd, Erdélyben 1,48 milliárd, míg Havasalföldön és Moldvában összesen 0,29 milliárd euróval növekedett. Az utóbbi időszakban, 2015-től az erdélyi FDI-állomány évente több mint egy milliárd euróval növekszik.

A külföldi működő tőke (FDI) állományváltozásának alakulása régiók szintjén 2007–2018 között (milliárd euró)

Forrás: RNB-adatok alapján

³ Román Nemzeti Bank – RNB (2019). A külföldi működőtőke-állomány Romániában.

4. A külföldi működő tőke forrása

A Román Nemzeti Bank elemzéseiben a külföldi működő tőke beáramlásának forrását a befektető vállalat székhelyéhez kötik. Ez részben árnyalja az adatokat, hiszen a beruházó vállalat székhelye nem egyezik minden esetben az anyavállalatának székhelyével, ha van ilyen. Például, ha egy orosz érdekeltségű cég leányvállalatának székhelye Hollandiában van, és a leányvállalat ruház be Romániában, akkor az FDI forrásának Hollandia lesz megjelölve. Ez módszertanilag leegyszerűsíti a külföldi működő tőke áramlásának feltérképezését, ugyanakkor körültekintő értelmezést igényel.

2018-ban a legtöbb FDI Hollandiából származott, összesen 19,4 milliárd euró, ami a romániai külföldi működő tőke állományának 23,9%-át teszi ki. A második helyen Németország áll, 2018-ban 10,3 milliárd euró származott innen, ami 12,7%-át képezi az FDI-állománynak. A harmadik helyen Ausztria áll, 9,9 milliárd euróval (12,2%).

2007 és 2018 között Magyarország részaránya 1,1% és 1,8% között váltakozott. A legfrissebb adatok alapján 2018-ban 1,2 milliárd euró volt a Magyarországról származó FDI állománya Romániában.

A romániai külföldi működőtőke (FDI)-állomány alakulása származási ország szerint 2007–2018 között (kumulált érték, milliárd euró)

Ország / Év	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hollandia	7,0	8,4	10,9	10,9	12,0	13,2	14,6	14,2	16,1	17,1	19,6	19,4
Németország	5,0	7,5	6,7	6,4	6,3	6,5	6,7	7,5	8,0	9,3	9,7	10,3
Ausztria	9,2	9,2	9,0	9,4	9,7	10,9	11,4	9,7	9,1	8,3	9,6	9,9
Olaszország	2,6	3,6	2,5	2,8	3,3	2,9	2,8	2,8	3,4	4,4	4,7	7,7
Franciaország	3,8	4,3	4,3	4,4	5,0	5,3	4,6	4,1	4,3	4,8	4,7	4,9
Svájc	2,2	2,3	2,1	2,0	1,8	2,2	1,9	2,2	2,2	2,6	3,1	3,6
Luxemburg	0,6	1,1	0,6	1,0	1,3	1,4	1,7	2,2	2,7	3,0	3,5	3,4
Belgium	0,5	0,2	1,1	0,9	1,1	1,1	1,5	1,3	1,4	1,9	1,6	2,3
Nagy-Britannia	0,4	0,7	0,5	0,6	0,7	1,0	1,5	1,5	1,4	1,7	1,5	1,7
Csehország	0,3	0,4	0,6	1,0	0,8	1,0	1,1	0,8	0,7	1,2	1,4	1,6
Spanyolország	0,5	0,6	0,8	1,1	1,0	1,1	1,1	1,5	1,4	1,7	1,6	1,6
Görögország	3,2	3,2	3,3	3,0	2,9	2,5	1,9	1,6	1,7	1,9	1,7	1,3
Magyarország	0,7	0,9	0,8	0,7	0,6	1,0	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,2
USA	0,6	0,9	1,1	1,4	1,4	1,8	1,1	1,1	1,6	1,4	1,1	0,5
Egyéb országok	4,2	3,7	3,3	4,6	4,6	4,6	4,5	4,7	5,1	5,4	6,3	6,5
Összes FDI	42,8	48,8	50,0	52,6	55,1	59,1	60,0	60,2	64,4	70,1	75,9	81,1

Forrás: RNB-adatok alapján

2018-ban a legtöbb külföldi működőtőke Hollandiából származott. Romániában 5 ezernél is több holland érdekeltségű vállalat van jelen. A statisztikákat viszont némileg torzítja, hogy a beruházó vállalat országa némely esetekben nem egyezik meg az anyavállalat országával. Például a hollandiai székhelyű Rompetrol, valamint a szintén hollandiai székhelyű LukOil

Europe üzemanyag-kereskedő vállalatok beruházásai a statisztikák alapján holland érdekeltségűnek számítanak, ellenben az anyavállalatok nem hollandiaiak.

Az elemzett évek során a németországi érdekeltségű vállalatok szintén jelentős összegeket fektettek Romániába. 2014-től éves szinten közel 700 millió euróval nőtt a Németországból származó FDI állománya. Elég csak Erdély legnagyobb vállalatára, a Mercedes-Benz tulajdonában álló szászsebesi Star Assemblyre gondolni. A Mercedes-Benz 1996 óta működik együtt a szászsebesi üzemmel, azonban csak 2001-től lett a vállalat többségi tulajdonosa. 2016-tól az öt- és hatfokozatú váltók mellett kilencfokozatú automataváltók is készülnek a romániai üzemben. 2019-ben a Mercedes-Benz további beruházást jelentett be, így már a nyolcfokozatú váltók egy része is Szászsebesen fog készülni. A német érdekeltségű vállalatok közül az E.On is jelentős szereplő a Star Assembly mellett.

Ausztria részaránya 2013 óta jelentősen csökkent, míg Hollandia, Németország és Olaszország jelentősége a romániai FDI szerepében növekedett. Az egyik legnagyobb romániai osztrák érdekeltségű vállalat az OMW üzemanyag-kereskedő vállalat.

Az egyik legjelentősebb magyar érdekeltségű romániai vállalat a kolozsvári székhelyű MOL Románia üzemanyag-kereskedő cég. 2018-ban 246 főt foglalkoztatott, és a 218 töltőállomás üzemeltetése által 6,7 milliárd üzleti forgalmat ért el.⁴

A teljesség igénye nélkül a francia érdekeltségű Dacia Automobile SA szintén nagymértékű külföldi működőtőkét vonz az országba, valamint a Carrefour kereskedelmi lánc sem elhanyagolható, szintén francia érdekeltségű szereplő.

2018-ban az Olaszországból származó FDI állománya nőtt a legnagyobb összeggel, 2,93 milliárd euróval. A Németországból származó FDI-állomány 0,59 milliárd euróval és a Belgiumból származó FDI-állomány 0,69 milliárd euróval növekedett. Több mint tíz év adatait megvizsgálva az is látható, hogy a Magyarországról származó FDI-állomány is 2018-ban növekedett a leginkább, hiszen ebben az évben az állományváltozás értéke elérte a 0,26 milliárd eurót.

5. A külföldi működő tőke felhasználása

A 2018-as romániai FDI-állomány jelentős része az iparban (építőipar nélkül), azon belül is a feldolgozóiparban hasznosult. További fontos szektorok, ahol jelentős értékű külföldi tőke hasznosult az elmúlt 12 évben: a kereskedelem, az építőipar és a pénzügyi, biztosítási szolgáltatások.

Az utóbbi években a kitermelőipar, valamint a pénzügyi és biztosítási szolgáltató ágazatok egy némileg zsugorodó részarányt tudhattak magukénak. Jelentősebb részarány-növekedés leginkább csak az építőipar és ingatlanügyletek esetében látható.

---

⁴ <https://molromania.ro/ro/despre-mol/mol-romania/> (Letöltés: 2019.10.31.)

**A külföldi működőtőke (FDI)-állomány ágazati megoszlása Romániában 2007–2018 között
(kumulált érték, milliárd euró és %)**

Ágazat / Év	2007 (mrd euró)	2018 (mrd euró)	2007 %	2018 %	2007–2018 változás (mrd euró)	2007–2018 változás (2007=100%)
1. Ipar, ebből	17,41	33,31	40,7%	41,1%	15,90	191%
1.1 Bányászat, kőolaj- és gázkitermelés	2,05	2,27	4,8%	2,8%	0,23	111%
1.2. Komplex ipar*	9,50	19,05	22,2%	23,5%	9,55	201%
1.3. Könnyűipar**	4,57	5,98	10,7%	7,4%	1,41	131%
1.4. Energetika	1,29	6,01	3,0%	7,4%	4,71	465%
2. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1,94	3,99	4,5%	4,9%	2,05	206%
3. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	0,00	2,41	0,0%	3,0%	2,41	-
4. Kereskedelem, gépjárműjavítás	5,97	12,87	14,0%	15,9%	6,90	215%
5. Építőipar, ingatlanügyletek	3,33	13,65	7,8%	16,8%	10,32	410%
6. Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	0,27	0,53	0,6%	0,7%	0,26	196%
7. Pénzügyi, biztosítási tevékenység	9,96	9,31	23,3%	11,5%	-0,65	93%
8. Információ, kommunikáció	2,78	3,32	6,5%	4,1%	0,54	119%
9. Szállítás, raktározás	0,53	1,28	1,2%	1,6%	0,75	242%
10. Egyéb szolgáltatás	0,58	0,46	1,4%	0,6%	-0,12	80%
Összesen	42,77	81,12	100%	100%	38,35	190%

* A komplex iparba minden olyan ágazatot belefoglaltunk, amely nem része a könnyűiparnak.

** A könnyűiparba a következő ágazatokat soroltuk: élelmiszergyártás; textilgyártás; ruházati termékek gyártása; bőr, bőrtérkép és lábbelik gyártása; fafeldolgozás; fonott áru gyártása; bútorgyártás, valamint az egyéb feldolgozóipari tevékenységek.

Forrás: RNB-adatok alapján

2007-ben az iparban volt a legmagasabb a külföldi működő tőke állománya, összesen 17,41 milliárd euró. Az ipar 2018-ban is az első helyen áll, hiszen az összes FDI 41,1%-a az iparban hasznosul. Az iparon belül a komplex ipar szerepel a legnagyobb súllyal, ráadásul ennek részaránya az FDI-állományból 2007-hez képest magasabb is lett. Az iparon kívüli ágazatok esetében 2007-ig a legmagasabb FDI-állomány a pénzügyi és biztosítási tevékenységek iparágban volt, 9,96 milliárd euró volt ennek az összértéke. 2018-ra az építőipar és az ingatlanügyletek követik az ipart az FDI-állomány tekintetében. Az építőipar és ingatlanügyletek iparágba 2018-ban összesen 13,65 milliárd euró volt az FDI állománya, ez a romániai külföldi működőtőke 16,8%-át jelenti.

6. A külföldi működőtőkével működő vállalatok forgalma

A külföldi működőtőkével rendelkező romániai vállalatok üzleti forgalma folyamatosan növekedett az utóbbi években, évi átlagos 5%-kal. 2018-ban az ilyen vállalatok üzleti forgalma meghaladta a 165 milliárd eurót. A külföldi vállalatok Romániában való jelenlétének fontosságát mutatja az a tény, hogy az országban realizált összes üzleti forgalom közel felét teszik ki.

Az FDI-t birtokló vállalatok alkalmazottainak száma szintén növekedett az utóbbi években, 2018-ban meghaladta az 1,3 millió főt, ami az ország összes alkalmazottjának megközelítőleg egynegyedét jelenti.

A külföldi működőtőkével rendelkező vállalatok üzleti forgalmának és alkalmazottaik számának alakulása 2009–2018 között

Év	Üzleti forgalom (milliárd euró)	Alkalmazottak száma (ezer fő)
2009	109 907	1 084
2010	112 851	1 055
2011	123 974	1 075
2012	125 473	1 102
2013	129 615	1 083
2014	131 820	1 124
2015	133 076	1 165
2016	137 832	1 205
2017	152 217	1 244
2018	165 607	1 252

Forrás: RNB-adatok alapján

7. A külföldi működő tőke állománya Erdélyben

Fontos kiemelni, hogy a megyeszintű FDI-adatok csupán a legalább 20 alkalmazottal rendelkező vállalatok adatait tartalmazzák, azaz a mikrovállalkozások és a kisvállalatok egy része látókörön kívül marad. Ez némileg torzítja a megyei adatokat, hiszen nem fedi le a teljes megyei FDI-állományt. Ugyanakkor megbízhatóbb és részletesebb adatok megyeszintre a Román Nemzeti Bank gyűjtésén kívül nincsenek, így csupán ezekre tudunk támaszkodni.

Az erdélyi régiók közül a legnagyobb FDI-állománnyal Bánság rendelkezik, 2018-ban összesen 5,5 milliárd euró értékkel. A Bánságon belül Temes és Arad megyében kiemelkedően magas az FDI-állomány. Temes megyében például olyan nemzetközi szinten is jelentős vállalatoknak van székhelye, mint a német érdekeltségű Hella (autóvilágítás), a szintén német Continental (autóabroncsok), az észak-amerikai Aptiv Technology (autóalkatrészek), és a szintén észak-amerikai tulajdonú TRW (fékrendszerek). A német érdekeltségű Hella-vállalat a 40 legnagyobb autóiipari beszállító egyike, aminek köszönhetően az erdélyi autóiipar nemzetköziesedésében és technológiai fejlődésében is fontos szerepet játszik. A Continental abroncsgyár szintén már több éve Erdély és Románia egyik meghatározó vállalatának számít. Arad megye legnagyobb vállalata szintén az autóiiparhoz köthető: az eredetileg japán tulajdonú, majd az amerikai Key Safety Systems csoport által felvásárolt Takata Romania SRL légzsákok gyártásával foglalkozik. A német tulajdonú Webasto is Arad megyében készít hűtési és fűtési rendszereket autók számára, illetve a japán Yazaki autóalkatrész-gyártó is jelen van.

A dél-erdélyi régióban Brassó megye rendelkezik jelentős vonzerővel az FDI-t illetően. Brassó megye legnagyobb vállalata a svéd tulajdonú Autoliv, amely biztonsági öveket, légzsákokat és kormánykereket gyárt többek között a BMW-nek, a Volkswagennek és a Renault-nak. Fehér

megyében szintén magas az FDI értéke, hiszen a Mercedes-Benz tulajdonában álló Star Assembly itt tevékenykedik.

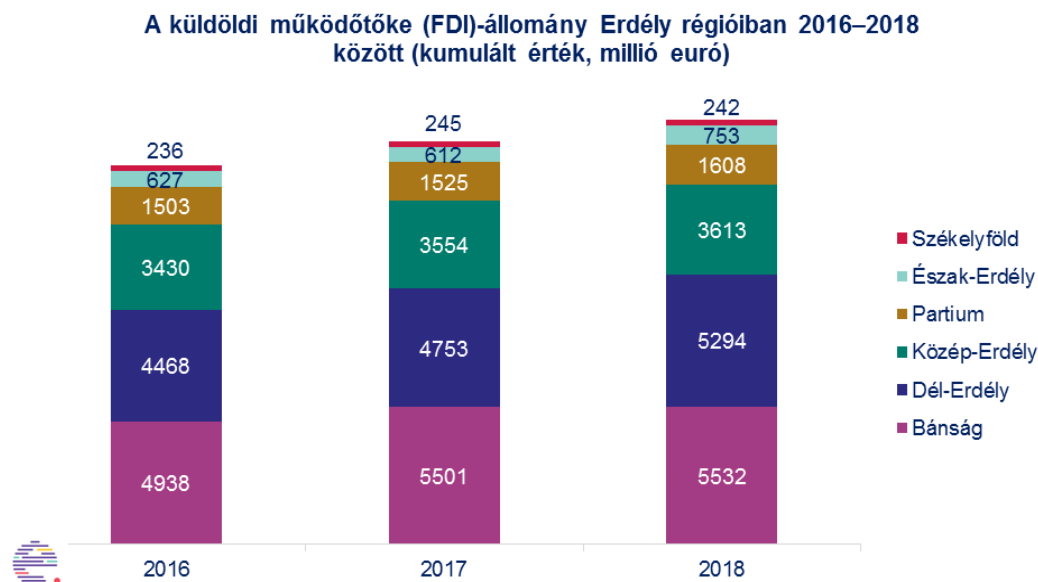
Közép-Erdély megyei, Kolozs és Maros megye szintén jelentős FDI-állománnyal rendelkezik, hiszen számos külföldi érdekeltségű nagyvállalat van jelen, mint például a Bosch.

Partium, Észak-Erdély és Székelyföld FDI-állománya nagyon alacsony a másik három erdélyi régióhoz képest.

A Partiumban üzleti forgalom alapján a Szilágy megyei Silcotub acélcsövek gyártásával foglalkozó vállalat a legnagyobb, 2018-ban közel fél millió euró forgalmat generált, és közel 2 ezer főt foglalkoztatott. A Silcotub a luxemburgi érdekeltségű Tenaris vállalatcsoport tagja, amely a világ egyik legnagyobb kőolajvezeték-gyártó vállalata. A régióban fontos szereplő a Szatmár megyei autóalkatrész-kereskedő az Autonet Import, amely mára már a svájci tulajdonú SAG Csoporttal közösen működik. Bihar megyében is egy külföldi vállalat a legnagyobb üzleti forgalom alapján: az észak-amerikai tulajdonú, elektronikai eszközöket gyártó Celestica.

Észak-Erdélyben a Beszterce-Naszód megyei Leoni Wiring Systems német érdekeltségű autóiipari beszállító a legnagyobb vállalat. A vállalat fókuszában a kábelezési termékek és rendszerek gyártása van.

Székelyföldön nagyméretű, külföldi érdekeltségű vállalat nincs. A régió legnagyobb vállalata a Romaqua Group, amely teljes mértékben hazai irányítás alatt áll.

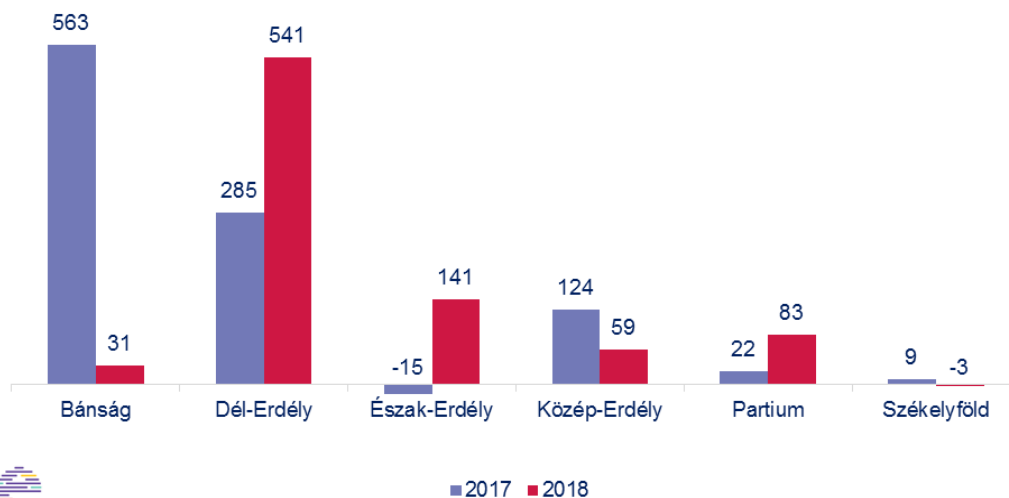

Forrás: RNB-adatok alapján

Az elmúlt években Bánságba és Dél-Erdélybe is nagy összegben valósultak meg külföldi befektetések. 2017-ben a bánsági FDI-állomány növekedett a legnagyobb összeggel, 563 millió euróval. 2018-ban Dél-Erdély állt az első helyen az FDI-állomány gyarapodásban, 541 millió eurós állományváltozással. Észak-Erdélybe és a Partiumba is növekedett a külföldi működő tőke állománya 2018-ban. Székelyföldön ellenben negatív volt a nettó külföldi működőtőke-beáramlás ebben az évben.

A külföldi működő tőke (FDI) állományváltozása Erdély régióiban 2017–2018 között (millió euró)

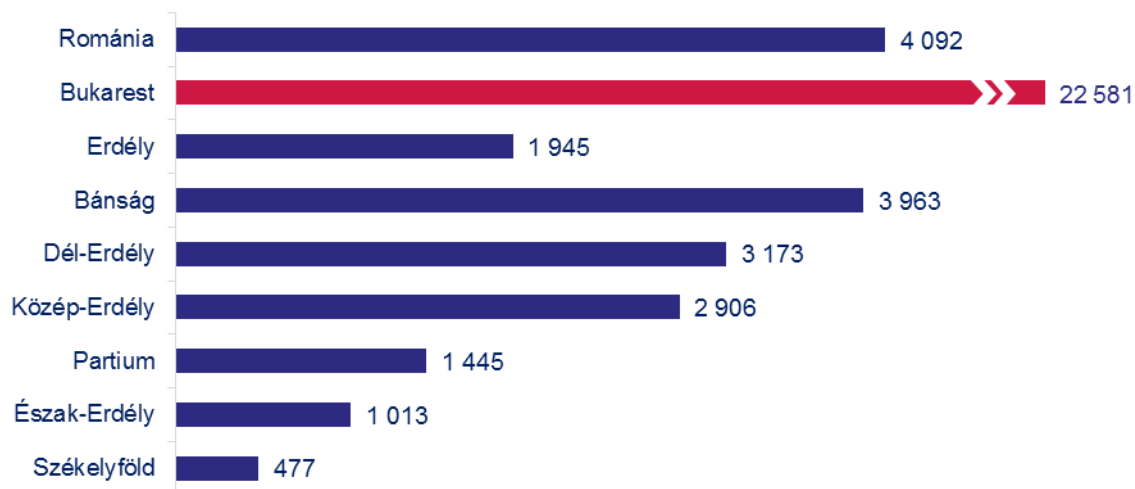

Forrás: RNB-adatok alapján

Annak érdekében, hogy összehasonlítsuk az eltérő méretű erdélyi régiókat, az egy lakosra eső FDI-állomány mutatót használjuk.

Az országos átlag 4092 euró/lakos, de ez magába foglalja a főváros FDI-értékét is, ami hatalmas volument képvisel, és torzítja a regionális összehasonlítást. Ha a fővárost kivesszük az országos átlagból, akkor azt láthatjuk, hogy az egy főre eső FDI-állomány alig 1000 euró. Ennél az erdélyi átlag lényegesen magasabb (1945 euró), és ez csaknem az összes erdélyi régióra is igaz.

Egy lakosra eső külföldi működőtőke (FDI)-állomány Romániában, Bukarestben, Erdélyben és annak régióiban 2018-ban (euró/fő)

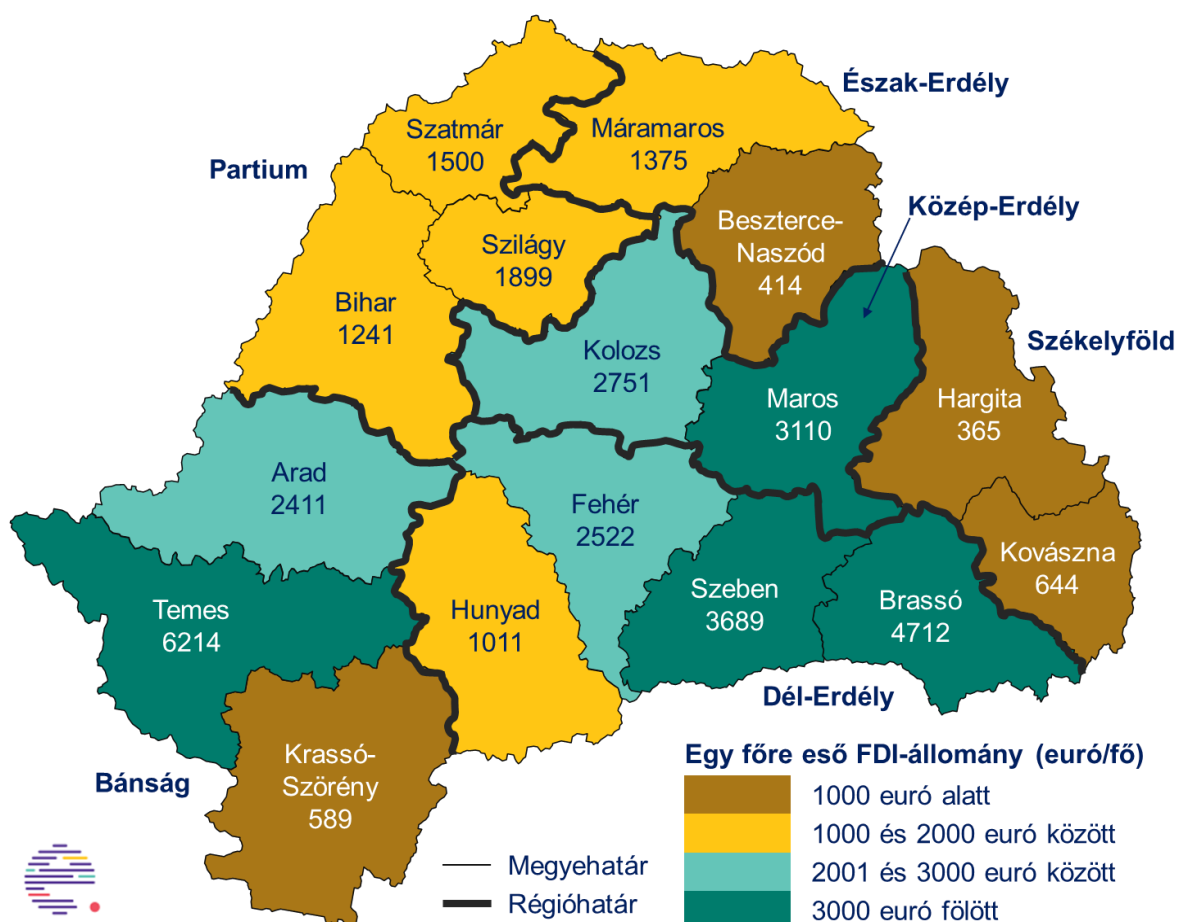

Forrás: RNB-adatok alapján

Erdélyen belül az első helyen Bánság áll, 2018-ban egy lakosra 3963 euró FDI-állomány jutott. A második helyen van Dél-Erdély, az egy lakosra eső FDI-állomány értéke 3173 euró. A harmadik helyet kis lemaradással Közép-Erdély foglalja el (2906 euró). A másik három erdélyi régió nem csak az állomány alapján marad le, hanem az egy lakosra eső FDI-összehasonlításban is. Az utolsó helyen Székelyföld áll, ugyanis egy rezidens lakosra csupán 477 euró FDI-állomány esik.⁵

Erdély megyéit megvizsgálva Temes megye kiemelkedően magas FDI/lakos mutatóval rendelkezik, itt egy lakosra 6214 euró FDI jut. Az ellenpólust Hargita megye képviseli, itt csupán 365 euró FDI jut egy rezidens lakosra.

Egy lakosra eső külföldi működőtőke (FDI)-állomány Erdély megyéiben 2018-ban (euró/fő)

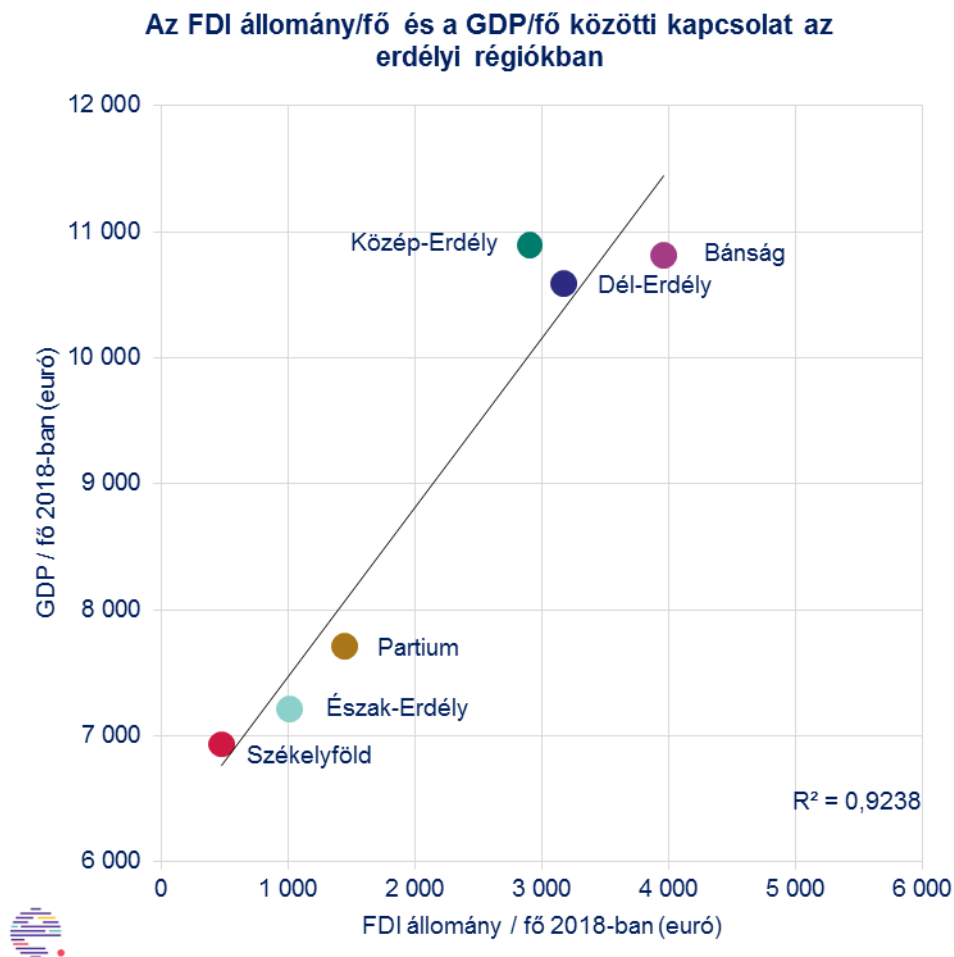
Forrás: RNB- és INS⁶-adatok alapján

⁵ Az egy főre eső külföldi működőtőke (FDI)-állomány kiszámításához két adat szükséges: (1) a rezidens lakosok száma és (2) az FDI állománya. A rezidens lakosok számát az Országos Statisztikai Hivatal – INS adatbázisából vettük ki, az FDI-állományt pedig a Román Nemzeti Bank – RNB jelentéseiből. A mutatót a következő képlet szerint számoltuk ki: FDI-állomány értéke / rezidens lakosok száma.

⁶ Országos Statisztikai Intézet – INS (2019). Románia GDP-je.

8. Az FDI és a GDP kapcsolata

Az erdélyi régiók esetében az egy főre eső bruttó hazai termék (Gross Domestic Product – GDP) és az egy főre eső FDI-állomány között kapcsolat mutatkozik. Ha egy régió nagyobb FDI-állomány/fő mutatóval rendelkezik, akkor várhatóan nagyobb a GDP/fő mutatója is.

Forrás: RNB- és INS-adatok alapján

Az erdélyi régiók az FDI-állomány/fő és GDP/fő alapján két kategóriába oszthatóak: fejlett és kevésbé fejlett csoportokra. A fejlett régióba tartozik Bánság, Közép-Erdély, valamint Dél-Erdély, hiszen ebben a három régióban az FDI-állomány/fő és GDP/fő értékei egyaránt magasak. A kevésbé fejlett régiók csoportját Partium, Észak-Erdély és Székelyföld alkotják.

Táblamelléklet – megyei adatok

Megyeszintű FDI-adatok 2016–2018 között (euró)⁷

Megye	FDI-állomány (kumulált érték, millió euró)			Egy főre eső FDI-állomány (euró/fő)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Bukarest	35 846	38 699	41 273	19 440	21 187	22 581
Ilfov	3 712	4 165	4 451	8 356	9 045	9 401
Temes	3 540	3 998	4 359	5 081	5 726	6 214
Brassó	2 132	2 204	2 597	3 870	4 002	4 712
Szeben	893	1 310	1 476	2 233	3 277	3 689
Prahova	2 165	2 251	2 481	2 924	3 072	3 419
Maros	1 735	1 620	1 674	3 191	2 996	3 110
Kolozs	1 695	1 934	1 939	2 417	2 752	2 751
Konstanca	1 960	2 163	1 852	2 878	3 189	2 739
Fehér	1 075	828	828	3 224	2 502	2 522
Arad	1 069	1 216	1 011	2 521	2 882	2 411
Olt	676	973	942	1 639	2 386	2 350
Argeş	1 115	1 117	1 233	1 872	1 892	2 105
Dolj	1 128	1 198	1 267	1 760	1 885	2 008
Szilágy	471	457	406	2 167	2 117	1 899
Galac	642	603	844	1 234	1 170	1 657
Szatmár	387	401	502	1 144	1 192	1 500
Máramaros	440	476	637	940	1 023	1 375
Bihar	645	667	700	1 134	1 178	1 241
Călăraşi	331	353	353	1 120	1 205	1 226
Ialomiţa	303	293	301	1 145	1 117	1 162
Hunyad	368	411	393	922	1 045	1 011
Buzău	483	399	422	1 121	937	1 005
Tulcea	143	322	168	704	1 604	850
Giurgiu	127	169	226	463	617	839
Bákó	142	144	458	236	242	775
Suceava	462	453	447	734	721	713
Dâmboviţa	356	396	334	705	790	673
Kovászna	132	140	131	640	683	644
Krassó-Szörény	329	287	162	1 165	1 028	589
Iasi	466	469	460	591	594	581
Vâlcea	175	182	194	486	510	549
Neamţ	193	197	228	424	436	510
Brăila	93	112	131	306	374	445
Beszterce-Naszód	187	136	116	662	483	414
Vrancea	90	117	121	272	357	373
Hargita	104	105	111	338	344	365
Teleorman	98	79	87	276	226	255
Vaslui	35	43	92	90	112	242
Botoşani	79	77	76	200	197	197
Mehedinţi	16	5	16	63	20	65
Gorj	7	4	3	21	12	9

Forrás: RNB- és INS-adatok alapján

Közzététel: 2019. november 12.

További információ: Csíki Ottó (info@erdelystat.ro).Korábbi Erdélystat közlemények és elemzések, módszertani leírások megtalálhatók a www.erdelystat.ro honlapon.Előzetes igénylés után közleményeinket, elemzéseinket e-mailen elküldjük Önnek a megjelenés időpontjában. Ilyen igényt az info@erdelystat.ro e-mail címen jelezheti.⁷ Zölddel kiemelve az első tíz megye, pirossal az utolsó tíz megye.